

ADVIES Algemene Raad

21 november 2014

Op zoek naar verbindingen tussen Cultuur, Jeugd, Sport en Media: analyse van de Beleidsnota's 2014-2019

---

1. Inleiding	2
2. Op zoek naar verbindingen tussen Cultuur, Jeugd, Sport en Media: analyse van de beleidsnota's 2014-2019 door de SARC	2
2.1 Van betekenis zijn voor mens en maatschappij.....	3
2.1.1 Analyse	3
2.1.2 Verbindingen	3
2.2 Onderzoeken, kennis opbouwen en innoveren	4
2.2.1 Analyse	4
2.2.2 Verbindingen	4
2.3 Een nieuwe relatie met lokale besturen	5
2.3.1 Analyse	5
2.3.2 Verbindingen	6
2.4 Overheveling van taken en bevoegdheden van de provincies	6
2.4.1 Analyse	7
2.4.2 Verbindingen	7
2.5 De internationale dimensie aan bod laten komen.....	7
2.5.1 Analyse	8
2.5.2 Verbindingen	8
2.6 Iedereen aanzetten om te participeren	9
2.6.1 Analyse	9
2.6.2 Verbindingen	10
2.7 Vrijwilligers aanmoedigen en waarderen	11
2.7.1 Analyse	11
2.7.2 Verbindingen	11
3. Samengevat.....	12

1. Inleiding

De SARC, als strategische adviesraad voor het Beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media (hierna CJSM), brengt op eigen initiatief een advies uit over de desbetreffende beleidsnota's. Wanneer beleidslijnen of –voornemens die vervat zijn in beleidsnota's van andere domeinen het CJSM beleid kunnen inspireren of aanbelangen, wordt naar deze beleidsnota's verwezen. In een algemeen hoofdstuk met als titel 'Op zoek naar verbindingen tussen Cultuur, Jeugd, Sport en Media: analyse van de beleidsnota's 2014-2019' zijn we op zoek gegaan naar antwoorden op volgende vragen: zijn er verbanden tussen de beleidsnota's Cultuur, Jeugd, Sport en Media? Zo ja, wat bindt deze sectoren? Wat is hun maatschappelijke en individuele betekenis? Op welke punten lopen de beleidsvisies en –maatregelen die terug te vinden zijn in de beleidsnota's gelijk?

We hopen dat het samenbrengen en ordenen van onderdelen van de beleidsnota's onontdekte nuances blootlegt, misschien leidt tot nieuwe inzichten of aanmoedigt tot creatief denken.

In aparte hoofdstukken wordt over ieder beleidsveld specifiek advies uitgebracht. Hierin zijn gespecialiseerde, meer punctuele en beoordelende reflecties van respectievelijk de Sectorraad Kunsten en Erfgoed, de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk, de Vlaamse Sportraad en de Sectorraad Media terug te vinden

2. Op zoek naar verbindingen tussen Cultuur, Jeugd, Sport en Media: analyse van de beleidsnota's 2014-2019 door de SARC

Cultuur, Jeugd, Sport en Media hebben ieder een eigen beleidsnota. Deze werkwijze heeft het voordeel dat per sector het beleid ten volle kan focussen en inspelen op wat bijzonder is voor de betrokken burgers, sectoren en organisaties. Het nadeel is wel dat op die manier de samenhang tussen de beleidsvelden van het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media moeilijker zichtbaar wordt. In het Memorandum 2014-2019 wees de SARC er al op dat de historische band tussen Cultuur, Jeugd, Sport en Media als 'culturele materies' hierdoor wat op de achtergrond dreigt te geraken.

Daarom willen we ter gelegenheid van de publicatie van de beleidsnota's trachten het gemeenschappelijke te benadrukken. We voelen ons hierbij aangemoedigd omdat de vier beleidsnota's ambities bevatten om samen te werken, niet enkel met de beleidsvelden van het eigen beleidsdomein CJSM, maar ook ruimer. Het is eigenlijk jammer dat de Vlaamse Regering de samenhang tussen de beleidsvelden van één beleidsdomein niet wat meer in de verf zet. Zo zou het volgens de SARC interessant geweest zijn om de beleidsnota's in een geïntegreerd kader te plaatsen. Wellicht zou deze werkwijze hier en daar tot nieuwe inzichten kunnen leiden of zou men efficiëntiewinsten kunnen boeken. En het is alvast een verbetering dat de bevoegdheid voor het Beleidsdomein CJSM toevertrouwd is aan twee minister in plaats van aan vier zoals in de vorige legislatuur het geval was.

Vanuit zijn opdracht om bij te dragen tot het ontwikkelen van een geïntegreerde beleidsvisie voor het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media, doet de SARC een poging om de samenhang en de synergiën naar voor te brengen en te clusteren in strategische invalshoeken voor de beleidsperiode 2014-2019.

2.1 Van betekenis zijn voor mens en maatschappij

2.1.1 Analyse

De Beleidsnota **Cultuur** ziet cultuur als instrument voor individuele zingeving, ontroering, creativiteit, zelfontplooiing, maar ook voor empowerment en sociale cohesie. Cultuur heeft een multiplicatoreffect binnen de economie en er zijn positieve spillovereffecten op media, toerisme, buitenlandse handel en innovatie. Verder is cultuur een motor van lokale en regionale ontwikkeling.

De Beleidsnota **Jeugd** erkent dat het jeugdwerk jongeren leert samenwerken, organiseren, vergaderen, enzovoort. Lichamelijke inspanningen van kinderen en jongeren in jeugdbewegingen dragen bij aan de gezondheid en aan de sociale vaardigheden. Jongeren voelen zich door het jeugdwerk sterker betrokken bij de buurt, staan meer open voor andere meningen en hebben meer vertrouwen in anderen. Jongeren vinden in het jeugdwerk een plek waar ze zichzelf kunnen zijn.

De Beleidsnota **Sport** benadrukt dat sport bijdraagt tot fitheid en gezondheid, het algemeen welbevinden en sociale cohesie en inclusie van kansengroepen. Sport positioneert zich in de maatschappij door 'samenspel', binnen de sportsector en via dwarsverbindingen met welzijn, onderwijs, werk, toerisme, innovatie en economie.

De Beleidsnota **Media** verwijst naar de alomtegenwoordigheid van media in de maatschappij en hun rol in het gezin, de vrije tijd, het onderwijs en op het werk. Het mediabeleid wil dat alle Vlamingen toegang hebben tot en gebruik kunnen maken van een kwaliteitsvol en divers media aanbod. Linken met innovatie en economie, maar ook met onderwijs en cultuur, jeugd en sport zijn een evidentie.

2.1.2 Verbindingen

Alle beleidsnota's erkennen het belang en de meerwaarde van Cultuur, Jeugd, Sport en Media zowel op het individuele als op het maatschappelijke niveau. De SARC benadrukte eerder ook dat een Vlaams activerend en ondersteunend beleid voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media mee bepalend is voor de identiteit van de Vlaamse Gemeenschap, mensen goesting geeft, passie en plezier geeft, mensen uitdaagt en dat dergelijk beleid het samenleven bevordert en ontwikkelt. Er wordt ook in alle beleidsnota's verwezen naar raakvlakken met en betekenis voor onder meer onderwijs, welzijn, economie.

De SARC vindt het **positief dat Cultuur, Jeugd, Sport en Media erkend en gewaardeerd worden als middel** om bijvoorbeeld Vlaanderen te promoten in het buitenland, om economische return te genereren, het toerisme te bevorderen, de gezondheid van burgers te verbeteren, de toekomst te verzekeren... Terzelfdertijd waarschuwt de SARC dat de slinger niet mag doorslaan naar de utilitaire benadering waarbij Cultuur, Jeugd, Sport en Media als middel dienen en de eigen intrinsieke waarde van de vier beleidsvelden op de achtergrond zou geraken. Immers Cultuur, Jeugd, Sport en Media zullen **meer effect hebben** wanneer ze zich **vanuit hun eigen waarde** ten volle kunnen ontwikkelen en hiervoor de nodige steun en aanmoediging blijven krijgen van het beleid.

2.2 Onderzoeken, kennis opbouwen en innoveren

2.2.1 Analyse

De sector wordt uitgedaagd om innovatieve vormen en benaderingen van productie, presentatie, participatie, financiering en organisatie te exploreren en te valoriseren. Cultuur raakt steeds meer verweven met digitale technologieën en sociale media. Een cultuurbrede onderzoeksagenda moet de beleidsnota vertalen naar noden op vlak van onderzoek en monitoring en moet een gedeelde agenda zijn van sector en beleid. Het onderzoeksplatform cultuur kan een centrale rol krijgen in het voeden van de onderzoeksagenda en de disseminatie van onderzoeksresultaten naar de brede sector. Reflectie over relevante onderzoekspistes en onderzoeksresultaten kunnen een plaats krijgen in het Cultuurforum 2020 dat wordt verder gezet. Zo moet er, naast een volgehouden aandacht voor participatieonderzoek, ruimte komen voor verder onderzoek naar de waarde en economische impact van cultuur, de tewerkstelling in de sector, de verhouding tussen aanbod en de spreiding van cultuurproducten en het publiek van erfgoedinstellingen. Het hoger onderwijs moet zijn middelen voor cultuur- en kunstengerelateerd onderzoek meer veldgericht en in nauwere samenwerking en afstemming met de sector inzetten. De return voor beleid en sector moet meer zichtbaar zijn. Dit impliceert dat mensen en middelen nodig zijn om de voortgang van het onderzoek beter te monitoren, de resultaten van onderzoek met inzicht te beoordelen en ze vervolgens te laten renderen, zowel voor de praktijk als voor het beleid.

De Beleidsnota **Jeugd** beoogt de kennis over kinderen en jongeren verder uit te bouwen en wil blijven inzetten op onderzoek. Er wordt nagegaan op welke wijze relevant onderzoek mogelijk blijft en de expertise opgebouwd binnen het JOP niet verloren gaat.

De Beleidsnota **Sport** zet in op het belang van beleidsrelevant onderzoek en de uitbouw van een Kennis- en Informatiecentrum Sport. Verder verwijst de nota naar het Vlaamse topsportbeleid dat traditioneel sterk scoort in de fase van talentontwikkeling. Zo wordt vanuit het buitenland met veel interesse gekeken naar onze topsportscholen. Er moet blijvend geïnnoveerd worden. Daarom zal het tweejarige proefproject in tennis en voetbal rond het 'topsportstatuut F', dat een flexibel traject naast de topsportschool mogelijk maakt, worden geëvalueerd samen met de minister van onderwijs. Sport wil inspelen op nieuwe trends en nieuwe sportvormen faciliteren. Organisaties die via een onderbouwde concept innovatieve evenementen organiseren van sporten die een beperkte media-aandacht genieten zodat de sport gepromoot wordt bij een groter publiek, worden ondersteund. Gevolg van de oproep naar de federaties om innovatieve projecten voor laagdrempelig sporten in te dienen, werden vijftien innovatieve projecten opgestart. De beste praktijkvoorbeelden worden verder gepromoot in Vlaanderen. Ook na het beëindigen van de huidige steunpunten zal worden geïnvesteerd in beleidsrelevant onderzoek. De onderzoeksprojecten zullen gekozen worden in functie van hun meerwaarde voor het Vlaamse sportbeleid. De sportnota voorziet initiatieven om een strategisch sportinfrastructuurbeleid te ontwikkelen met oog voor innovatie en multifunctionaliteit.

In de Beleidsnota **Media** staat een verwijzing naar het Elektronisch NieuwsArchief dat gedurende reeds vele jaren zorgt voor monitoring op het gebied van nieuwsberichtgeving – onder meer voor wat betreft diversiteit – en biedt daardoor ondertussen een ruim zicht op trends en evoluties hierover in historisch perspectief. Daarnaast omvatte de participatiesurvey die het Steunpunt Media recent uitvoerde in samenwerking met de Steunpunten Cultuur, Sport en Jeugd voor het eerst ook een specifiek luik over media. De valorisatie en ontsluiting van deze resultaten is essentieel zodat het beleid en de sector hier maximaal kunnen op inspelen. Verder wordt ook ingezet op digitale technologie als motor van groei en verandering. Het Media Innovatie Centrum (MiX) wordt verder ondersteund in zijn opdracht om innovatie in de beginnende en bestaande mediabedrijven te bevorderen.

2.2.2 Verbindingen

Zeer terecht blijven Cultuur, Jeugd, Sport en Media ook nu er sprake is van besparingen bij de steunpunten voor beleidsvoorbereidend onderzoek inzetten op **onderzoek**. Ze doen dit zowel **met het oog op kennisopbouw en monitoring** als met het oog op **vernieuwing en innovatie**. Het korte termijn beleidsonderzoek krijgt extra aandacht. Er gaat eveneens zeer terecht aandacht naar vernieuwen, onderhouden of uitbouwen van **infrastructuur** (naast het nieuwe VRT gebouw is dat voor media vooral technologische infrastructuur).

2.3 Een nieuwe relatie met lokale besturen

2.3.1 Analyse

De Beleidsnota's Cultuur, Jeugd en Sport verwijzen naar de recente beslissing van de Vlaamse Regering om de **middelen** die Vlaanderen ter beschikking had voor het **lokale cultuur-, jeugd- en sportbeleid** over te hevelen **naar het gemeentefonds**. De sectorale en aan voorwaarden gebonden subsidies, waaronder die voor een lokaal cultuur-, jeugd- en sportbeleid, verdwijnen ten voordele van een algemene basisfinanciering van de steden en gemeenten. De Beleidsnota Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid zegt hierover dat de middelen niet verplicht moeten worden aangewend voor de betrokken sectoren, maar dat het wel voor iedereen blijvend duidelijk moet zijn wat hun oorsprong is. De groeivoet van 3,5% van het Gemeentefonds is niet van toepassing op de aanvullende dotatie. De werklust die met de sectorale subsidies gepaard gaat, verdwijnt. Binnenlands Bestuur wil opvolgen hoe de uitgaven van de gemeenten voor de diverse beleidsvelden evolueren. In de Beleidsnota Cultuur is eveneens voorzien om deze legislatuur op basis van de cijfergegevens die lokale besturen via hun meerjarenplanning hebben opgenomen in de BBC-cyclus op te volgen hoe de uitgaven voor cultuur en ook jeugd in de gemeenten en steden evolueren. De gegevens uit deze monitoring zullen gebruikt worden om het Vlaams beleid verder vorm te geven.

De Beleidsnota **Cultuur** beoogt samenwerking en krachtenbundeling over beleidsniveaus en beleidsdomeinen heen. Binnen een context van toenemende decentralisatie van het lokaal cultuurbeleid, wordt gezocht naar een nieuwe vorm van ondersteuning die de lokale realiteit slagkrachtig verbindt met de Vlaamse beleidsambities. Samen met de lokale besturen en met het beleidsdomein onroerend erfgoed wordt werk gemaakt van een integrale erfgoedzorg met een breed maatschappelijk draagvlak. Ook dient de samenwerking binnen en buiten de culturele sector actief te worden gestimuleerd om de slagkracht van culturele actoren te ondersteunen. Het cultuurbeleid wil inzetten op een integrale digitale uitbouw van een lokaal cultuurbeleid als bijdrage tot e-inclusie in een vernieuwd samenspel tussen Vlaanderen en het lokale niveau via een samengaan van Bibnet en LOCUS. De cultuurnota heeft het verder over het aanreiken van ondersteuning aan de lokale besturen voor kwaliteitsvolle lokale culturele infrastructuur.

In de Beleidsnota **Jeugd** worden goed werkende gemeentelijke jeugdraden gezien als monitoringsinstrument voor het lokaal jeugdbeleid. Het jeugdbeleid wil zoveel mogelijk steden en gemeenten die kindvriendelijkheid hanteren als barometer voor een leefbaar lokaal beleid het label "kindvriendelijke gemeente" toekennen. Daarnaast worden lokale besturen gestimuleerd om werk te maken van een goed jeugdbeleid via een prijs voor de meest kindvriendelijke gemeente van Vlaanderen. Er wordt ingezet op het uitwisselen van goede praktijken in binnen- en buitenland met betrekking tot het stedelijk jeugdwerk, wat aansluit op het 'European Intercity Youth Network'

Wat de Beleidsnota **Sport** betreft wil men de rol van de Vlaamse sportadministratie herdenken. Deze moet evolueren naar een ondersteunende dienstverlener voor de gemeenten. Door in te pikken op trends en innovatieve producten aan te reiken, zal de Vlaamse sportadministratie de gemeenten moeten stimuleren om blijvend te investeren in sport. De Beleidsnota Sport

maakt gewag van de toekenning van de middelen aan de gemeenten naar analogie met het decreet lokaal sportbeleid (verdeelsleutel = subsidie per inwoner). De beleidsprioriteiten bepaald in het decreet lokaal sportbeleid vormen het inhoudelijke kader voor het instrumentarium dat Bloso zal aanleveren aan de lokale besturen om hun sportbeleid op te enten. Het Vlaamse sportbeleid zet vooral in op ondersteuning van bovenlokale infrastructuur. In de Beleidsnota **Brussel** lezen we dat de Vlaamse Regering wil investeren in een 'hoofdstedelijk' beleid via het Brussels luik van de begroting, zonder in de plaats te treden van VGC én van de functioneel bevoegde Vlaamse ministers met gemeenschapsbevoegdheid in Brussel. Indien organisaties worden gesubsidieerd door zowel Vlaanderen als door de VGC, wordt een driepartijen beheersovereenkomst afgesloten voor maximale afstemming van opdrachten. Er wordt afstemming gezocht met het Vlaamse Randbeleid. Bij het toekennen van projectsubsidies in het programma Brusselse Aangelegenheden is samenwerking met de Vlaamse Rand een positief punt.

De Beleidsnota **Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid** vermeldt dat Vlaanderen blijft investeren in plattelands- en stadsontwikkelingsprojecten. De stadsvernieuwingsubsidies zorgen momenteel mee voor de realisatie van multifunctionele ruimtes, jeugdcentra, kunst- en creatieruimte e.d. De huidige stadsvernieuwing zal worden geëvalueerd en waar mogelijk geheroriënteerd met focus op sleuteluitdagingen (faciliteren en realiseren van aanpasbare, combineerbare en multi-inzetbare infrastructuur, sociale innovatieprojecten die kansarmoede en achterstelling tegengaan...)

De beleidsnota's Cultuur, Jeugd en Sport voorzien een actieve medewerking aan de 'paritaire commissie decentralisatie' om, samen met Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, na te gaan voor welke concrete bevoegdheden van het lokale bestuursniveau het niet meer of minder nodig is dat de Vlaamse overheid sturend optreedt. De vraag is wel voor welke concrete bevoegdheden cultuur, jeugd of sport Vlaanderen nog sturend optreedt?

2.3.2 Verbindingen

Eerder sprak de SARC zijn ongerustheid uit over de overheveling van de middelen voor lokaal cultuur-, jeugd- en sportbeleid naar het Gemeentefonds. Het feit dat nu uit de beleidsnota's Cultuur, Jeugd en Sport blijkt dat de Vlaamse overheid nog in relatie wil blijven **met de lokale besturen**, vindt de SARC een positief gegeven. Het wordt uiteraard **een nieuwe relatie**, op een andere leest geschoeid, namelijk meer **gebaseerd op ondersteuning in plaats van sturing**. Er wordt al verwezen naar een andere rol voor de Vlaamse administratie en de betrokken bovenbouw. Het is ook duidelijk dat Vlaanderen de evolutie en de gevolgen van de beleidsmaatregel op de voet wil blijven volgen. Er wordt voorzien in monitoring, zowel vanuit Binnenlands Bestuur als vanuit de betrokken administraties. Het valt op dat de sectoren Cultuur, Jeugd en Sport ieder op verschillende wijze de nieuwe relatie vorm geven. De SARC dringt er op aan dat men gaat samen zitten om mekaar te inspireren. Zo wordt vermeden dat de lokale besturen opnieuw de indruk krijgen dat Vlaanderen geen geïntegreerd beleid voert en dat zij 'bestookt' worden met vragen en aanbod waar ze niet om gevraagd hebben. Er zal daarom **niet alleen aanbodgericht maar ook vraaggericht** moeten gewerkt worden. Kortom, de SARC denkt dat het er op aankomt om in nauw overleg met de lokale besturen op zoek te gaan naar **samenwerkingsmodellen** die werken.

De SARC adviseert om Brussel, Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid bij deze zoektocht te betrekken. Brussel omdat hier voorbeelden te vinden zijn hoe een relatie wordt uitgebouwd tussen bestuursniveaus in casu het Vlaamse en het Brusselse. Binnenlands Bestuur omdat ook zij ook voornemens zijn het beleid van de lokale besturen te monitoren. Stedenbeleid omdat Vlaanderen met betrekking tot stadsvernieuwing ook inzet op multifunctionele ruimtes, jeugdcentra, kunst- en creatieruimte.

2.4 Overheveling van taken en bevoegdheden van de provincies

2.4.1 Analyse

De **persoonsgebonden bevoegdheden** die toegewezen werden aan de **provincies**, waaronder **cultuur, jeugd en sport**, zullen **geschrap**t worden. Er wordt in dialoog onderzocht naar welke taken overgeheveld kunnen worden naar ofwel het lokale niveau dan wel naar het Vlaamse niveau vertrekkende vanuit het belang van de betrokken sectoren. Als de middelen naar het lokale niveau gaan, wordt er op toegezien dat de financiële middelen voor persoonsgebonden bevoegdheden van de provincies, volledig terecht komen bij de lokale besturen, waarbij rekening wordt gehouden met de besparingen die de provincies moeten realiseren. Deze hervorming moet afgerond zijn tegen 1 januari 2017.

In de Beleidsnota **Cultuur** staat dat er zal worden op toegezien dat de huidige provinciale taken en bevoegdheden worden overgeheveld naar het meest geschikte overheidsniveau, dit vanuit het principe van subsidiariteit. Citaat: *“In een eerste fase zal ik een inventarisatie maken van de over te hevelen bevoegdheden en taken. Bij de discussie over de overheveling staan nauwgezet maatwerk en trilateraal overleg tussen de Vlaamse overheid, de provincies en de steden en gemeenten voorop. Ook de culturele sector zal nauw betrokken worden bij de overheveling. De overheveling van deze taken en bevoegdheden gebeurt steeds met bijhorende budgettaire middelen, patrimonium, personeelsleden en rechten en verplichtingen.”*

De Beleidsnota **Sport** stelt dat men wil onderzoeken in dialoog welke taken overgeheveld kunnen worden naar ofwel het lokale niveau dan wel naar de Vlaamse overheid. Op die manier zal onder meer de verdere uitbouw van een laagdrempelig beweeg- en sportaanbod voor personen met een handicap gegarandeerd blijven. De bestuurlijke herindeling komt aan bod in de regelgevingsagenda waar verwezen wordt naar het feit dat de provincies geen bevoegdheden meer hebben inzake persoonsaangelegenheden en geen subsidies meer ontvangen voor de Vlaamse beleidsprioriteit Sport voor Allen.

2.4.2 Verbindingen

De SARC herhaalt zijn waarschuwing dat dat deze bestuurlijke beslissing een **belangrijke impact** heeft op Cultuur, Jeugd en Sport. Zeker omdat duidelijk is dat het naast een herschikking van bevoegdheden **ook** een **besparingsoperatie** betreft. Het zal er op aan komen eerst **alle consequenties** goed in kaart te brengen om vervolgens alle betrokken infrastructuur, de subsidies, de activiteiten, de organisaties en de mensen **op een zinvolle manier te integreren** in een ander bestuursniveau. Ook hier vraagt de SARC om een gecoördineerde aanpak waarbij ervaringen uit de verschillende beleidsvelden en de verschillende provincies inspiratie kunnen bieden. **Goed overleg met de lokale besturen** die eventueel in aanmerking komen om het provinciale aanbod over te nemen, is onontbeerlijk. Tegelijk zal ook Vlaanderen zijn instrumentarium moeten aanpassen om regionaal en bovenlokaal initiatief te faciliteren. Het is alvast positief dat de overheveling van de provinciale bevoegdheden voor wat sport betreft in dialoog zal gebeuren en dat ook de culturele sector nauw zal betrokken worden bij de hele operatie. Het is voor de SARC ook een hele geruststelling dat de garantie wordt gegeven dat de overheveling steeds gebeurt met de bijhorende financiële middelen, patrimonium, personeelsleden en rechten en verplichtingen (Cultuur) en dat het aanbod voor personen met een handicap zeker niet in het gedrang komt (Sport).

2.5 De internationale dimensie aan bod laten komen

2.5.1 Analyse

De Beleidsnota **Cultuur** erkent dat het niet langer wenselijk is om de eigen beleidsontwikkeling los te zien van de internationale tendensen. De overheid staat, samen het culturele veld, voor de uitdaging om de rol van cultuur op gepast manier in internationale beleidsthema's te integreren, zowel bilateraal als op grotere schaal. De strategische doelstelling om in te zetten op een duurzaam internationaal cultuurbeleid wordt ambitieus geoperationaliseerd. Vlaanderen wil zich positioneren als draaischijf voor talent en expertise, wil culturele banden onderhouden met prioritaire partners, wil de dialoog maximaliseren met het internationale beleidsniveau en hoopt internationale financieringskanalen te ontsluiten.

In de Beleidsnota **Jeugd** staat het voornemen om in te spelen op de internationale aandacht en – initiatieven voor het beleidsveld Jeugd. Men wil de mogelijkheden van het Jeugd In Actie luik van het Erasmus+ programma maximaal benutten. Het Nationaal Agentschap JINT zorgt voor de nodige ondersteuning

Met Olympische Spelen, competities op wereld- en op Europees niveau heeft sport altijd al een uitgesproken internationaal karakter gehad. Het dient gezegd dat de internationale component uitgesproken gericht was op topsport. De Beleidsnota **Sport** ambieert het sportluik van het Europees subsidieprogramma Erasmus+ met focus op breedtesport te benutten. Er wordt ook ingezet op de kansen aangereikt door de Europese Week van de Sport, die vanaf volgend jaar van start gaat. Het informeren omtrent Europese subsidiekanalen is een opdracht voor de sportorganisaties. Vlaanderen ambieert een actieve rol in het internationale antidopingbeleid.

De Beleidsnota **Media** stelt vast dat het Vlaamse mediabeleid voor een groot deel bepaald wordt door evoluties op globaal, Europees of federaal niveau. Vlaanderen wil actief participeren aan de beleidsdiscussies op bovenvermelde niveaus in het belang van zowel de Vlaamse mediagebruiker als de Vlaamse mediasector. De globale tendens tot herbestemming van omroepspectrum naar spectrum voor mobiele breedbandinternet vormt een belangrijk aandachtspunt voor het mediabeleid de komende jaren. Vlaanderen wil actief participeren aan onder meer het Europese debat over netneutraliteit, dataprotectie en de herziening van de Audiovisuele Mediadienstenrichtlijn.

Het cultureel samenwerkingsakkoord tussen Vlaanderen en de Franse Gemeenschap zal worden ingevuld, ook in **Brussel**.

De rijke traditie van Vlaanderen voor wat betreft sport- en cultuurevenementen wordt geclusterd in een cel EventFlanders, in de schoot van Toerisme Vlaanderen. Zowel grote sport- als cultuurevenementen komen, op basis van een business case, in aanmerking voor ondersteuning van deze cel.

2.5.2 Verbindingen

In de beleidsnota's Cultuur, Jeugd, Sport en Media gaat aandacht naar de internationale context. De SARC verwijst naar het advies 'Internationale Culturele Belangen' uitgebracht samen met SARiV. Dit advies vertrekt van een ruime invulling van het begrip cultuur; zowel kunsten, erfgoed, sociaal-cultureel werk en creatieve sectoren werden opgenomen. In dit advies formuleren de raden een visie voor het internationaal cultuurbeleid waarbij wederkerigheid en uitwisseling centraal staan. De adviesraden formuleerden ook vijf gelijkwaardige doelstellingen voor de Vlaamse overheid. De aanbevelingen zijn vooral gericht op het tegengaan van de huidige versnippering inzake actoren, rollen en instrumentarium en die een geïntegreerd en integraal beleid beogen dat de culturele belangen van de Vlaamse

Gemeenschap optimaal behartigt. Hierbij zijn meer samenwerking en synergiën binnen de Vlaamse overheid nodig: zowel binnen het beleidsdomein cultuur, internationaal Vlaanderen als over de beleidsdomeinen heen - en met de andere overheidsniveaus. Eén van de aanbevelingen had betrekking op het opvolgen van internationale engagementen en actieve aanwezigheid op internationale fora. De indruk is dat deze aanbeveling ter harte wordt genomen. Ook is er een bescheiden aanzet om synergiën te creëren met andere beleidsdomeinen, bijvoorbeeld toerisme. Ook wordt ingezet op evenementen (EventFlanders), waar cultuur en sport bij betrokken worden. De SARC hoopt dat in de loop van de legislatuur ook de andere aanbevelingen van het vermelde advies aan bod komen en dat werk wordt gemaakt van een geïntegreerd en integraal beleid met betrekking tot de Vlaamse culturele belangen.

2.6 Iedereen aanzetten om te participeren

2.6.1 Analyse

De Beleidsnota **Cultuur** wil inzetten op een emanciperend cultuurbeleid gericht op empowerment en levenslang en levensbreed leren en participeren aan cultuur. Het sociaal-cultureel werk, de amateurkunsten en de circuskunsten spelen hierbij een belangrijke rol. Er is ook sprake van een vernieuwend beleid rond leesbevordering dat de volledige bevolking ten goede komt. Het Vlaams Audiovisueel Fonds dient de toegang van het publiek tot kwalitatieve audiovisuele creaties te faciliteren en bij te dragen tot filmeducatie van het publiek. Samenwerking met wijkbioscopen, arthouse cinema's en cultuurcentra zorgt voor een bredere verspreiding van de Vlaamse film. Er wordt een netwerk uitgebouwd dat het cultureel leren binnen kunsten (inclusief amateurkunsten), media, cultureel erfgoed, sociaal-cultureel werk en jeugd verbindt, en waar nodig een brug slaat naar de sectoren sport, welzijn, onderwijs en werk. De zichtbaarheid van competenties, opgedaan in het culturele veld, moet worden verhoogd. Daarom wordt aansluiting gezocht bij het geïntegreerd beleid rond Erkennen van Verworven Competenties en bij de Vlaamse Kwalificatiestructuur. Er is de ambitie om te investeren in duurzame toonaangevende culturele infrastructuur en in grote ambitieuze instellingen als ambassadeurs van Vlaanderen. Daarnaast wil men een impulsbeleid gericht op innovatie voeren dat culturele actoren actief stimuleert om proactief en ondernemend in te spelen op maatschappelijke, inhoudelijke en professionele uitdagingen (o.a. digitalisering, globalisering, superdiversiteit).

De Beleidsnota **Jeugd** ziet in de Vlaamse Jeugdraad een partner in het tot stand brengen van een breed jeugdbeleid. Jongeren worden een specifieke doelgroep in het beleid rond mediawijsheid.

De Beleidsnota **Sport** gaat in op de ambitie van de Vlaamse Regering voor een dynamisch breedtesportbeleid dat iedereen stimuleert om een leven lang te sporten. Er wordt ingezet op laagdrempelige sportinfrastructuur voor niet - of anders georganiseerde en individuele sporters. Tevens wordt onderzocht of dergelijke infrastructuur kan bijdragen tot het toerisme in Vlaanderen. Verder wordt de sociale rol van de sportclub benadrukt voor het vergroten van de sociale inclusie van mensen in armoede. Ook een laagdrempelig (school)sportaanbod en bestaande sportproducten (vb. Multimove, Sport Na School-pas) dragen bij om een duurzame en toegankelijke sportparticipatie te realiseren. In dialoog met cultuur wordt bekeken of het sportaanbod ook via de Uitdatabank kan gepromoot worden en of via 'UITpas' het sportaanbod voor kansengroepen kan geoptimaliseerd worden.

De Beleidsnota **Media** verwacht dat de VRT van de toekomst haar publieke opdracht meer dan ooit ter harte neemt. De VRT moet alle Vlamingen informeren, inspireren en verbinden. Kunst en cultuur moeten de volle aandacht krijgen. Ze scherpen immers onze verbeelding aan

en prikkelen onze nieuwsgierigheid. Cultuur gaat ook over onze manier van leven, de optelsom van onze onuitgesproken gewoontes, gebruiken en rituelen. Het soms moeilijk definieerbare geheel dat we 'onze Vlaamse cultuur' noemen en waar ook de Nederlandse taal een belangrijk onderdeel van is. De VRT moet de volgende vijf jaar nog meer bijdragen tot culturele vernieuwing en een culturele fierheid in Vlaanderen: een oprechte en gedeelde trots op wie we zijn, wat we maken en creëren en hoe we leven. Hoe meer we ons bewust zijn van onze eigen kracht en creativiteit, hoe meer we ons met plezier laten uitdagen en inspireren door andere culturen. Ook sport en ontspanning, die voor de VRT belangrijk zijn om een aantrekkelijke publieke omroep te blijven, maken integraal deel uit van de publieke opdracht van VRT. Sport speelt in onze samenleving een verbindende en activerende rol. Ook via ontspannende programma's moet VRT een meerwaarde trachten te realiseren door bijvoorbeeld moeilijke en soms controversiële maatschappelijke thema's toegankelijk en bespreekbaar te maken voor het grote publiek. In het hoofdstuk over de rol van de publieke omroep In de Beleidsnota Media staat een verwijzing naar het regeerakkoord waarin de intentie is opgenomen voor een integratiepact met lokale besturen, sociale partners, media, onderwijspartners en verenigingen van mensen met een migratie-achtergrond waarbij iedere partner verantwoordelijkheid opneemt om directe en indirecte discriminatie en racisme te bestrijden en respect ten aanzien van personen met een andere geloofsovertuiging of seksuele geaardheid te bevorderen. Het pact vraagt ook engagementen van onderwijsinstellingen, sociale organisaties, media, lokale besturen en werkgevers om te voorzien in stage- en (vrijwilligers)werkplaatsen voor inburgeraars.

De Beleidsnota **Brussel** wil het Brussels publiek laten kennismaken met initiatieven in Vlaanderen via de culturele huizen in Brussel en een aantal middenveldorganisaties zoals Vormingplus Citizenne. De vzw Vlaams-Brusselse Media (VBM) dient een zo breed mogelijk publiek objectief te berichten over onder meer het Nederlandstalige netwerk van organisaties en verenigingen in Brussel. Samenwerkingsverbanden met relevante actoren zoals de VRT zijn te verwachten.

De beleidsnota's Cultuur, Jeugd en Sport verwijzen naar mogelijkheden om zich in te zetten voor de bevordering van het toerisme.

In de beleidsnota's Sport en Jeugd staan voorstellen om het gezamenlijk gebruik van infrastructuur aan te moedigen. Beide sectoren hebben ook behoefte aan het gebruik van publieke ruimten (pleinen, straten, bos...).

Cultuur, Jeugd, Sport en Media hebben ieder vanuit hun eigen invalshoek oog voor het zoeken en creëren van toegankelijkheid voor personen met een beperking.

2.6.2 Verbindingen

Ieder beleidsveld zet in op een zo intens en zo breed mogelijke participatie. Cultuur, Jeugd, Sport en Media doen er alles aan om ieder vanuit hun eigenheid bij te dragen tot een participatieve samenleving. De **banden tussen Brussel en Vlaanderen** worden niet uit het oog verloren: het Brussels publiek kan kennismaken met het Vlaamse aanbod. Er zijn verschillende aanzetten om over de sectoren heen **samen te werken** (netwerk cultureel leren, sport integreren in de Uitdatabank, de rol van de publieke omroep met betrekking tot kunst en cultuur, sport en ontspanning...) **Infrastructuur** wordt aanzien als een belangrijke hefboom voor participatie. De SARC verwijst naar slimme maatregelen om multi-functioneel gebruik aan te moedigen: Brede School, herbestemming religieuze infrastructuur, aansporen van bedrijven om seminarieruimtes ter beschikking te stellen,...

Meer en meer wordt ingezet op multifunctioneel gebruik van de beschikbare infrastructuur. Er gaat aandacht naar de **toegankelijkheid** voor personen met een beperking. Er is oog en openheid voor **superdiversiteit**.

De SARC wijst er op dat het **consulteren van belanghebbenden en van de adviesraad** interessante mogelijkheden biedt voor het verhogen van de participatie en het meten en creëren van draagvlak voor geplande maatregelen. De SARC verwijst naar voorstellen voor de adviespraktijk die vermeld worden in hoofdstuk 8 van het algemeen luik van zijn memorandum. Het hoofdstuk kreeg als titel: 'Overheid, middenveld en adviesraad partners in bestuur: voorstellen voor een optimale adviespraktijk en advieslandschap.' De SARC hoopt dan ook dat deze aanbevelingen ter harte zullen worden genomen bij het verder vorm geven en realiseren van de voornemens die in de beleidsnota's staan.

2.7 Vrijwilligers aanmoedigen en waarderen

2.7.1 Analyse

De Beleidsnota **Cultuur** erkent dat de sociaal-culturele sector voor toekomstgerichte uitdagingen staat. Het kunnen beroep doen op vrijwilligers is hierbij essentieel. Met de diverse stakeholders uit de betrokken domeinen waar vrijwilligerswerk fundamenteel is, zal een traject op worden opgezet om de contouren van een gecoördineerd vrijwilligersbeleid te ontwikkelen om "uit te zoeken hoe een gecoördineerd Vlaams vrijwilligersbeleid eruit zou kunnen zien. De bescherming van vrijwilligers is nu te fragmentair geregeld, met diverse ongelijkheden tot gevolg. De toenemende bureaucrativering zet een rem op het vrijwilligerswerk."

In de Beleidsnota **Jeugd** staat het voornemen om jonge vrijwilligers te ondersteunen via landelijke structuren, met bijzondere aandacht voor vrijwilligers in het jeugdwerk voor bijzondere doelgroepen.

De Beleidsnota **Sport** wijst op de bijzonder belangrijke rol van de vrijwilligers voor de leefbaarheid en dynamiek van de sportsector. Vrijwilligerswerk draagt intrinsiek bij tot burgerparticipatie en sociale samenhang en bevordert het aantal vaardigheden en de persoonlijke ontwikkeling van mensen. In de komende beleidsperiode zullen dan ook de noden en verwachtingen van de vrijwilligers centraal staan bij de verschillende beleidsinitiatieven die de kwaliteit en de professionalisering van de sportsector willen bevorderen.

2.7.2 Verbindingen

Cultuur, Jeugd en Sport zijn bij uitstek sectoren waar vrijwilligers actief zijn. Het engagement van vrijwilligers is een cruciaal element voor de levensvatbaarheid. De SARC steunt de ambitie om te komen tot een **Vlaams beleid dat vrijwilligers aanmoedigt en waardeert**. Het is evenwel niet duidelijk in hoeverre het initiatief van Vlaams Minister voor Cultuur, Jeugd, Media en Brussel ook Sport omvat. De SARC meent dat het vormgeven van een vrijwilligersbeleid op maat best gebeurt in samenspraak tussen Cultuur, Jeugd en Sport. De SARC stelt voor om bij het ontwikkelen van een vrijwilligersbeleid in de cultuur- en sportsector ook rekening te houden met de mogelijke effecten van de federale eindeloopbaanmaatregelen op het vrijwillig engagement van burgers in de samenleving.

3. Samengevat

De SARC leidt uit de beleidsnota's af dat:

- Cultuur, Jeugd, Sport en Media overtuigd zijn van hun **betekenis voor individu en maatschappij**, en streven naar een levenslange en levensbrede **participatie van alle Vlamingen** nu en in de toekomst. De Vlaamse overheid heeft er baat bij in haar beleid oog te hebben voor het evenwicht tussen het ontwikkelen en ondersteunen van de sectoren als doel en het inzetten van de sectoren als middel.
- Cultuur, Jeugd en Sport zullen ook na het overhevelen van de middelen naar het Gemeentefonds het **lokale beleid monitoren**. De **overheveling van de taken en bevoegdheden van de provincies** gebeurt **in dialoog** met de betrokkenen **en met de garantie** dat de overheveling steeds gebeurt met de bijhorende financiële middelen, patrimonium, personeelsleden en rechten en verplichtingen (Cultuur) en dat het aanbod voor personen met een handicap zeker niet in het gedrang komt (Sport).
- Cultuur, Jeugd, Sport en Media willen **inzetten op vernieuwing en innovatie** om **proactief** en **in samenspraak** met andere relevante beleidsdomeinen, beleidsniveaus en actoren op het terrein **in te spelen op de behoeften en levensomstandigheden** van alle Vlamingen. Cultuur, Jeugd, Sport en Media willen dat alle mensen in hun nabije leefwereld toegang hebben tot een **kwalitatief aanbod** voor cultuur, jeugd, sport en media. Om op deze terreinen succesvol te zijn, is een goede relatie gebaseerd op wederzijds vertrouwen met de lokale besturen en een goede overdracht van de provinciale bevoegdheden cruciaal. De sectoren hebben het voornemen om het **engagement van vrijwilligers aan te moedigen en te ondersteunen**.
- Cultuur, Jeugd, Sport en Media hopen een bijdrage te leveren om Vlaanderen een krachtige stem te geven in de wereld en ontwikkelen zich in een **internationaal perspectief**. Hopelijk zal het beleid de komende vijf jaar een beroep doen op de bevindingen van en de aanbevelingen in het advies over de Internationale Culturele Belangen van Vlaanderen van SARC en SARiV. Ongetwijfeld zijn hier ook bruikbare aanknopingspunten te vinden voor Sport en Media.

De SARC is er van overtuigd dat deze gezamenlijke ambities nog beter worden waargemaakt door samenspel en teamspirit.

De SARC als strategisch adviesorgaan voor het Beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media wil hier graag kritisch, constructief en loyaal aan meewerken.